

”...ei glamouria ja kokkisotaa...”

–opettajan kokemuksia työelämäjaksolta

Sissi Huhtala

Projektipäällikkö, KT

Koulutuskeskus Salpaus

sissi.huhtala@salpaus.fi

Johdanto

”Se oli ihan kovaa työtä eikä mitään lyyristä ja luovaa pikkunäpertelyä. Jospa nyt muistaisi opiskelijoiden joskus valittaessa väsymystä sen voivan olla ihan todellista.”

(opettajan loppuraportti, TOP-OPE –projekti)

Toisen asteen ammatillis-
sen koulutuksen opetta-
jien työelämäjakoja
ovat mahdollistaneet
viime vuosina useat
ESR-rahoitteiset pro-
jektit. Ammattiin opet-
tavien opettajien tulee
itsekin hallita opettamansa työ, ja tästä
syystä opettajan motiivi työelämäjak-
solle lähtemisessä on ensisijaisesti halu
päivittää ja kehittää omaa ammatillis-
ta osaamistaan (Filander & Jokinen
2004). Kyse voi olla esimerkiksi ala-
kohtaisesta ammattitaidon päivittämi-

sestä, opetuksen kehittämisestä tai työ-
elämäyhteistyön lujittamisesta (Vakki-
lainen-Pulkkinen 2002). Työelämäjak-
sot tarjoavat siis opettajalle vastauksia
kysymyksiin “mitä” (opetussisällöt) ja
“miten” (opetusmenetelmät). Työelä-
mäjaksojen oppiminen on “sosiaalista
osallistumista” työyhteisössä (Elmholdt
2003) sekä tekemällä oppimista.

*”Tässä iässä ja yli kaksikymmentä
vuotta aktiivisesta sähköasentajan töis-
tä poissa olleena työhön tarttuminen oli
oikeastaan suuri kynnys. Kyllä sitä
”näpertelee” jotain pientä, mutta vas-*

tuun ottaminen jostakin suuremmasta kokonaisuudesta, siihen ei ole rohkeutta. Siksi on hyvä, että opettajille mahdollistetaan työelämäorientoituminen.” (opettajan loppuraportti, OPE -projekti)

Kuvaan artikkelissa kahta tällaista ESR-projektia. OPE-projekti on toteutettu vuosina 2000–2004. Siinä tuotettujen opettajien työelämäjaksojen loppuraporttien analysoinnin pohjalta on kartoitettu sitä, millaisia ja mihin asioihin liittyviä kokemuksia työelämäjakso opettajille tuottaa. OPE-projekti on toiminut uuden, syksyllä 2004 käynnistyneen TOP-OPE -projektin lähtökohtana. Esittelen artikkelissa suunnitelmia TOP-OPE:n toteuttamisesta, kehittämisideoista ja ensimmäisten projektissa toteutuneiden opettajien työelämäjaksojen kokemuksia. Toimin itse TOP-OPE:n projektipäällikkönä.

OPE-projekti

Koulutuskeskus Salpauksessa, Lahdessa ja Salpauksen yhdeksässä eri oppilaitoksessa toteutettiin vuosina 2000–2004 opettajien työelämäjaksoja mahdollistanut OPE-projekti. Tässä ESR -rahoitteisessa projektissa 117 opettajaa oli eri pituisilla työelämäjaksoilla (kahdesta viikosta kahteen kuukauteen), muutamat opettajat myös ulkomailla. OPE-projektiin osallistuneiden 48:n opettajan loppuraportit on analysoitu uuden, syksyllä 2004 aloittaneen TOP-OPE -projektin käynnistys- ja suunnitteluvaiheessa. Raporteista on selvitetty mm. opettajien motivaatiota työelämäjaksolle. Seuraava kuvio (kuvio 1) on raporttien pohjalta kooste siitä, mitä opettajat odottavat omalta työelämäjaksoltaan,

millä sanoilla he kuvaavat odotuksiaan ja motiivejaan. Odotukset ovat enimmäkseen hyvin konkreettisia, ja omaan opettajuuteen ja osaamisen hallintaan liittyviä. Opettaja ensisijaisesti haluaa hallita ammatin, johon opiskelijoita kouluttaa. Toiseksi opettajan motiivi on erilaisen työelämäyhteistyön kehittäminen. Yleistäen näiden raporttien pohjalta voidaan sanoa, että opettaja haluaa mennä tekemään sitä työtä, johon opiskelijoita opettaa, ja ajantasaistamaan tietoaan ja taitojaan tähän työhön liittyen - muu työelämäjakson tuottama kokemus on enemmän tai vähemmän lisääntiä.

Miksi työelämäjaksolle?

...päivittää tietoja, taitoja, käsityksiä

...tutustua

...oppia

...luoda suhteita, yhteistyöverkkoja

...selvittää

...perehtyä

...saada käsitys

...oppia käyttämään

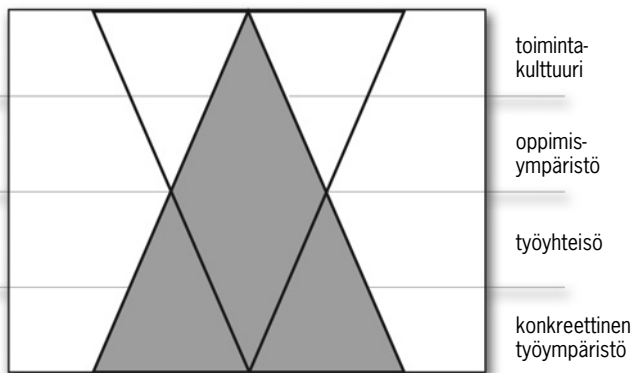
...saada uutta tietoa

...ajantasaistaa

...tehdä työtä

Kuvio 1. Opettajien odotukset työelämäjaksolta.

”Mitä” ja ”miten”-tiedon lisäksi työelämäjaksot tuottavat lisäksi paljon ”miksi”-tietoa (millaiseen työelämään koulutetaan, millaisia työntekijöitä tarvitaan, mitkä ovat tulevaisuuden työelämän, tai opettajuuden ja koulutuksen tarpeet, haasteet jne.). Tätä koulutuksen laadullista ennakointitietoa, opettajille kertyvää arvokasta ’hiljaista tietoa’ (vrt. No Doubt Research 2001) tulisi jatkossa ensinnäkin kerätä mahdollisimman hyvin ja lisäksi hyödyntää entistä paremmin (ks. Kolu 2002).

Kuvio 2. Työelämäjaksosten painopiste konkreetista tulevaisuuden ennakointiin.

Kuvio 2 kertoo siitä, mistä muualla toteutetuissa vastaavanlaisissa projekteissa opettajat työelämäjaksoistaan puhuvat (Filander & Jokinen 2004); mistä opettajat kertovat ja mitkä asiat he nostavat esiin työelämäjaksosensa perusteella. Kuvion mukaisesti he useimmiten kuvaavat konkreettista työympäristöä ja sitä työtä, jota he olivat tekemässä (vrt. ”korjasin Volvon

pakotuksen”). Työyhteisön tai työympäristön kuvausta opiskelijan näkökulmasta oppimisympäristönä esiintyy tätä konkreettista työn kuvausta vähemmän. Kaikkein vähiten on pohdintaa ennakkoinnin ja tulevaisuuden näkökulmasta; siitä, millaiseen työhön tulevaisuudessa koulutetaan, mitä ja millaista koulutusta tai osaamista tarvitaan jne.

OPE-projektin opettajien työelämäjaksosten loppuraporteissa oli nähtävissä sama suuntaus; eniten esiintyi kuvausta konkreettisista työtehtävistä. Kuvioon 3 on koottu kaikki eri osa-alueet, joista opettajat raporteissaan kirjoittivat.

Esimerkkejä eri osa-alueiden sisällöistä:

Vain harvoissa loppuraporteissa opettaja kirjoitti omista henkilökohtaisista tunteistaan, mutta näissä sitäkin mielenkiintoisemmin (kuvio 4). Otsikoin osa-alueen nimellä *Opettaja ”itse”*. Opettajat kuvasivat sitä, miten motivaatiostaan huolimatta opettaja

toisaalta kokee epävar-

Kuvio 3. Työelämäjaksosten loppuraporttien osa-alueet (OPE-projekti).

muutta mennessään työelämäjaksolle. Hän ajattelee, että häneltä odotetaan oman alansa osaamista; sellaista käytännön osaamista, jota hänellä ei pitkään opettajan työssä toimineena voi olla. Näille opettajille heidän alun epävarmuudestaan huolimatta työelämäjaksot tarjoavat positiivisia, osaamisen ja onnistumisen kokemuksia ja vahvistavat tätä kautta myös opettajuutta. Opettajat kuvasivat tunteitaan, työelämäjakson positiivista vaikutusta työsäjäksämiseen ja työnteosta nauttimista.

Opettaja "itse"

"...minuun luotettiin ja annettiin vastuuta. Sain myös kokea itseni tarpeelliseksi."

"Olen tavallaan 'ylpeä' itsestäni, että uskaltauduin lähes tuntemattomalle työmatkalle."

"He halusivat pitää minua pitempään mitä alunperin oli sovittu ja se tuntui myös hyvälle."

"...sain itseluottamusta..."

Kuvio 4. Työelämäjaksojen tunnekokemukset.

Opettajien työelämäjaksojen tunnekokemukset ovat vastaavanlaisia kuin opiskelijoiden työssäoppimisen kokemuksetkin. Tällaiset myönteiset kokemukset työyhteisössä, luottamus ja se, että opiskelijoita kohdellaan

kuten muitakin työntekijöitä, selittävät myös opiskelijan menestymistä työssäoppimisjaksolla opiskelijaan itseensä liittyvien tekijöiden lisäksi (Virtanen, Tynjälä & Valkonen 2005, 82-83).

Työelämäyhteistyö oli raporteissa toiseksi eniten kuvattu osa-alue alakohdittaisen osaamisen (ja siihen sisältyvän konkreettisen työn) osa-alueen jälkeen. Työelämäyhteistyön kehittäminen koettiin erityisen tärkeänä, koska oppilaitosten ja yritysten yhteistyö rajoittuu useimmiten työssäoppimisen tuomiin yhteyksiin; monipuoliset ja tiiviit opettajien ja opiskelijoiden työelämesuhteet ovat poikkeus (vrt. Metsä-Tokila, Tulkki & Sahonen 1999, 68). Työelämäyhteistyötä oli kuvattu monipuolisesti, mm. tulevien ammattiosaamisen näyttöjen näkökulmasta, työssäoppimisen näkökulmasta ja yleisemminkin opiskelijanäkökulmasta. Koettiin myös, että työelämäjaksojen kautta opettajat pystyivät viemään ajankohtaista tietoa (mm. ammattiosaamisen näytöistä) ammatillisesta koulutuksesta työelämään ja näin osaltaan osallistumaan työpaikkaohjaajien koulutukseen. Useammassa raportissa pohdittiin työpaikkaohjaajien koulutusta, pidettiin sitä tärkeänä, ja koettiin, että opettajankin oli helpompaa mennä sellaiseen työpaikkaan, jossa oli useita koulutettuja työpaikkaohjaajia.

Työelämän odotuksia opettajat kuvasivat alakohtaisesti kertoen erilaisen tietojen ja kädentaitojen osaamisesta. Opettajat itse päivittivät omia tietojaan ja kädentaitojaan sekä oppivat uusia työelämäjaksollaan. *Alakohdittaisen osaamistarpeiden* lisäksi raporteista nousivat esiin alasta riippumattomat tulevaisuuden osaamistarpeet.

Tällaisina osaamistarpeina opettajat pitivät mm. sosiaalisia taitoja, asiakaspalvelutaitoja, tiimityötaitoja tai tietoteknisiä taitoja (vrt. Saikkonen, Mäkelä & Komu 2003, 61; Suvinen & Saarinen 2004, 61-62).

”... siirrän opetukseni painopistettä enemmän ammatilliselta puolelta ihmissuhdetaitoihin, tiedonhankintaan, erilaisten viestintätapojen harjoitteluun sekä teknisiin valmiuksiin...”
(opettajan loppuraportti, OPE-projekti)

Opettaja joutuu työelämässä ollessaan pohtimaan myös niitä vaatimuksia, joita hän on itse opiskelijalle asettanut. Opiskelijalta vaaditaan omaaloitteisuutta, totta kai. Mutta mitä se omaaloitteisuus työelämässä oikeastaan on?

”Opiskelijoita arvioitaessa, vaikkapa työssäoppimisen ohjauksessa, yksi arviointikriteereistä on omaaloitteisuus. Kun tulee täysin uuteen ympäristöön ja työkuluttuuriin on aika vaikeaa omaaloitteisesti tehdä paljon mitään. Ja jos erehtyy jotain omaaloitteisesti tekemään, se menee luultavasti pieleen. Tai ainakin vähän eri tavalla kuin juuri tässä työpaikassa on totuttu. Sitten joku vanhoista työntekijöistä saa ylimääräisenä työnään käydä korjaamassa jäljet – esimerkiksi siirtämässä porkkanapussia 20 senttiä vasemmalle. Äännettömän, syyttävän katseen saa palakseen omaaloitteinen siittä. Omaaloitteisuus ehkä kaipaasi lisämäärityksiä.”
(opettajan loppuraportti, TOP-OPE -projekti)

Onko omaaloitteisuus sitä, että itse tekee jotain, jota ei ole pyydetty tai

käsketty, vai riittääkö, että on asioissa kiinnostuneesti mukana? Jopa opettajat joutuivat tämän kysymyksen työelämäjaksollaan kohtaamaan.

”Välillä itseäni turhautti kovasti, kun olisin halunnut olla keittiössä avuksi, mutta en oikein tiennyt mitä tehdä. Jatkuva kyselykin alkaa tuntua jossain vaiheessa työpaikka-ahdistelulta – jää työntekijöiltä omat työt tekemättä kun pitää yhtenä olla sanomassa harkkarille, että ota vaikka tuolta nuo ja tee niille näin ja vie sitten tuonne. Ja viiden minuutin kuluttua ollaan taas tyrkyllä että mitäs sit?”
(opettajan loppuraportti, TOP-OPE -projekti)

Omaaloitteisuus ja siinä onnistuminen on kuitenkin juuri yksi niistä asioista, joka opiskelijalle tuottaa onnistumisen elämyksiä työssäoppimäjaksolla. Työssäoppimajakson aikana opiskelijat arvioivat oppivansa kaikkein eniten itsenäisyyteen liittyviä asioita eli aloitteellisuutta, itseluottamusta ja itsenäistä työskentelyä. Seuraavaksi eniten opiskelijat mainitsivat oppimistuloksina ammatillisia taitoja sekä oppimistaitoja (Virtanen, Tynjälä & Valkonen 2005, 82).

Opettajuuden kehittymisen tai päivittymisen mainitsivat jotkut opettajat. He kertoivat ottavansa käyttöön uudenlaisia opetusmenetelmiä ja saaneensa paljon uutta materiaalia opetukseen sekä varmuutta sellaisten asioiden opettamiseen, joista heillä aiemmin on ollut vain teoreettista tietoa.

Osa-alue, jota työelämäjaksolle läheneet opettajat eivät tavoitteissaan ennen jaksoa välttämättä olleet ajatel-

leet, on *opiskelijänäkökulma* (kuvio 5). Vasta jakson aikana tulee oman kokemuksen kautta mieleen, että tällaista on opiskelijallakin työssäoppimisjaksolla. On uudessa, oudossa työpaikassa, johon tulisi päästä sisälle ja sen lisäksi lyhyessä ajassa oppia jakson tavoitteiden mukaisesti paljon eri asioita. Kuten opettajat mainitsevat, opettajana on välillä hyvä asettua myös opiskelijan asemaan. Opiskelija on työssäoppimisjaksollaan aluksi hyvin yksin ja eksyksissä ja kaipaa ohjausta ja perehdytystä, aivan samoin kuin ison hotellin käytävillä harhaileva työelämäjaksolla oleva opettajakin.

"Harhailtuani ensimmäisenä työaamuna (ja vielä joskus myöhempinäkin) sokkeloisia kellarikerroksen käytäviä matkallani pukuhuoneelta keittiöön, tuli taas konkreettisesti huomattua perehdytyksen merkitys."
(opettajan loppuraportti, TOP-OPE -projekti)

Opiskelijänäkökulma

"Opettavaista eläytyä opiskelijan rooliin. Todella hyvin ymmärrän nyt opiskelijoita..."

"...konkretisoitui omana kokemukseksi opiskelijan rooli työssäoppimisjaksolla."

"Myös opiskelijan rooli omakohtaisesti tuli koettua jälleen ja sen roolin tiedostaminen työelämäjaksolla on hyvin tärkeä."

"Oppimisen kannalta antoisinta oli asettuminen opiskelijan tilanteeseen. Kokemus auttoi ymmärtämään, että opiskelijan rooli tiukkoine tavoitteineen ei ole kovin helppo. Opettajana helposti asettaa liian laajoja ja monisäikeisiä tavoitteita lyhyelle ajanjaksolle."

Kuvio 5. Työelämäkokemukset opiskelijänäkökulmasta.

Työelämäjaksokokemukset ovat hyvin monipuolisia, työpaikasta riippuen erilaisia, ja kokemuksia voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Mikäli opettajien työelämäjaksot nähdään ennakoititiedon tuottajana ja koulutuksen kehittämisen välineenä, tulee opettajien kokemukset saada paremmin ensinnäkin kuvattua ja dokumentoitua. Toiseksi kokemukset tulee saada analysoitua, ja tieto levitettyä ja jaettua. Ennen kaikkea on oleellista saada opettajat tiedostamaan, että heidän tietonsa ja kokemuksensa ovat tärkeitä, ja että niillä on merkitystä omakohtaista kokemista laajemminkin koko koulutuksen kehittämiseksi. Uudessa TOP-OPE -projektissa pyritään työelämäkokemusten mahdollisimman monipuoliseen hyödyntämiseen.

TOP-OPE -projekti

TOP-OPE on Koulutuskeskus Salpauksen ESR-rahoitteinen opettajien työelämäjaksosja mahdollistava uusi projekti (1.8.2004 - 31.12.2006), jatkoa OPE -projektille. Projektin tavoitteena on saada opettajien työelämäkokemukset palvelemaan opetussuunnitelmatyötä ja koulutuk-

sen laadullista ennakointia. Projektissa kiinnitetään huomiota koulutuksen avulla opettajien valmiuksiin havainnoida ja reflektoida työelämän toimintakulttuureihin liittyviä laajempia kysymyksiä. Opettajat osallistuvat koulutukseen ennen työelämäjaksoa, ohjaukseen työelämäjakson aikana, raportoivat työelämäjaksostaan ja osallistuvat kehittämistyöhön työelämäjakson jälkeen. Projektin etenemistä seurataan tutkimuksen avulla. Kuviossa 6 on kuvattu projektin toteuttamisprosessia. Sykli toteutetaan puolivuositain ja toteutus varmasti kehittyy matkan varrella.

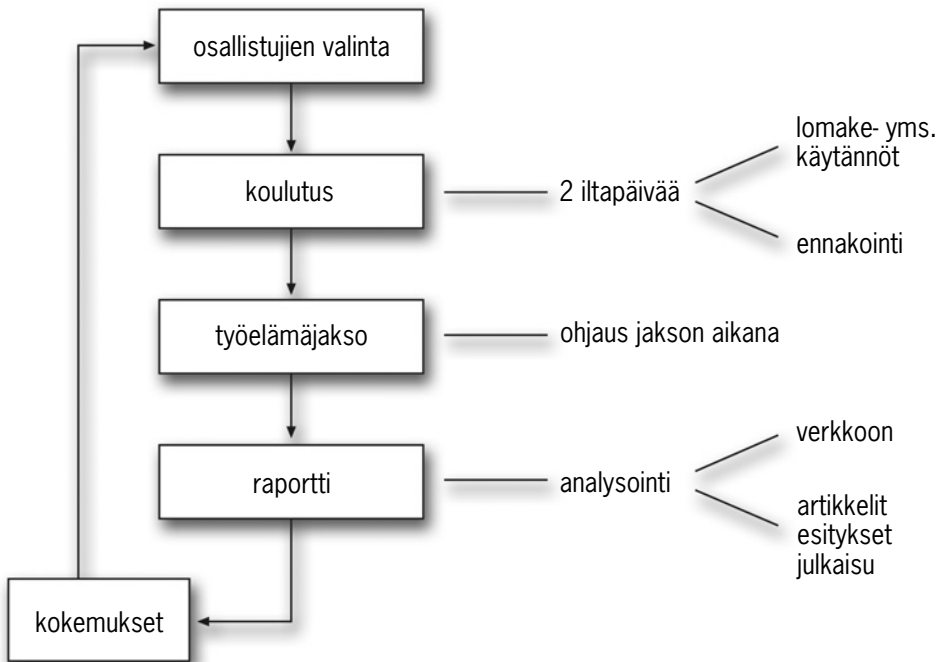
Ennakointitiedon hyödyntäminen

”Ennakointi on järjestelmällinen, osallistava prosessi, jossa kerätään tietoa ja laaditaan visioita keskipitkän ja pitkän aikavälin tulevaisuudesta ja jolla pyritään parantamaan nykyisten päätösten tietopohjaa ja käynnistämään yhteisiä toimia” (Toivonen & Nieminen 2002, 9).

Tulevaisuudelle ei ole vain yhtä vaihtoehtoa. Tulevaisuus ei määräydy jossakin ihmisten ulkopuolella vaan se tehdään. Osittain tulevaisuus on vaikeasti ennakoitavaa

TOP-OPE – opettajasta työssäoppimisen ennakoijaksi ja kehittäjäksi

ESR-rahoitteinen projekti (1.8.2004–31.12.2006)
Koulutuskeskus Salpaus

Kuvio 6. TOP-OPE -projektin toteuttaminen.

tai haltuun otettavaa. Tulevaisuuden haltuunottoon kuuluu tiedon hankintaa, käsittelyä, muokkausta, analyysia ja johtopäätösten tekoa sekä raportointia (Turtiainen 1999).

TOP-OPE -projektissa nähdään opettajien työelämäjaksoiltaan tuoma tieto koulutuksen kehittämisen laadullisena ennakoititietona. Työelämäjaksoille lähtevien opettajien valmennuskoulutuksessa opettajille on kerrottu, että heidän loppuraporttinsa tulaaan analysoimaan ja niistä saatu tieto siirtämään opetussuunnitelmien työstämiseen tarkoitettuun Opsessori-työkaluun (kuvio 7). Opsessorissa tieto on koko Koulutuskeskus Salpauksen opetushenkilöstön luettavissa ja kommentoitavissa, sekä palvelemassa opetussuunnitelmatyötä. Valmennuskoulutukseen on sisältynyt osio ennakoinnista, jossa opettajat ovat saaneet yleiskuvan siitä, mitä ennakointi on, miten sitä tehdään, ja ketkä kaikki sitä tekevät. Opettajia on valmennettu sekä työelämäjaksollaan havainnoimaan eri asioita että tuottamaan raportteja, joista saadaan koottua ennakoititietoa koulutuksen kehittämiseksi työelämä-näkökulmasta.

**TOP-OPE:n tavoite:
opettajasta työssäoppimisen
ennakoijaksi ja kehittäjäksi**

Opettajan on tänä päivänä osallistuttava itsensä ja oppilaitoksenssa kehittämiseen enemmän kuin aiemmin pysyäkseen opettajana, joka tietää, mistä puhuu ja mitä yritykset tarvitsevat. Opettajan toimenkuvaan voidaan katsoa kuuluvan tänä päivänä entistä enemmän myös oman osaamisensa ylläpitämistä ja kehittä-

**Koulutuskeskus Salpaus
OPSESSORI-työkalu**

Päivitetty 28.2.2005

Tämä työkalu on tarkoitettu sähköiseen työskentelyyn ja työn tulosten julkaisuun verkossa.

Tällä hetkellä työn alla ovat seuraavat kokonaisuudet:

• **Opetussuunnitelman yhteinen osa**

Koulutuksen järjestäjätasoinen OPS, jossa linjataan tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien yhteiset lähtökohdat.

Hyväksytty Koulutuskeskus Salpauksen johtokunnassa 18.12.2002/§82 muilat osin paitsi kohdat 10, 11 ja 12.

• **Ammattiosaamisen näytöt**

Suunnitelma ammatillisen osaamisen todentamista ammattiosaamisen näyttöjen kautta.

• **Näyttötutkintostrategia**

Näyttöjen järjestämisen ja toteuttamisen strategisen tason suunnitelma.

• **Ennakoititietoa työelämästä**

Opettajien työelämäjaksoilta ja työelämästä muutenkin koottua ajantasaista tietoa mm. koulutustarpeista ja miten työelämän tarpeet tulisi huomioida opetussuunnitelmatyössä.

Kuio 7. Työelämäjaksoiden tuottama tieto opetussuunnitelmien kehittämisen välineenä.

mistä. Yksi keino ylläpitää omaa ammatillista osaamista on olla entistä enemmän yhteydessä ympärillä olevaan elinkeinoelämään (Vihiniemi 2003, 62).

Keväällä 2005 oli TOP-OPE -projektissa kuusitoista Koulutuskeskus Salpauksen eri oppilaitosten opettajaa työelämäjaksoilla. Yksi opettajista perehtyi matkailu- ja ravitsemusalaan Tallinnassa, toinen pieneläinten hoitoon Hollannissa. Opettajat olivat osallistuneet valmennuskoulutukseen ja heidän työelämäjaksojensa aikana kävin tapaamassa heitä ja keskustelemassa heidän kokemuksistaan. Koulutuksen ja yhteydenpidon ansiosta opettajien loppuraportit sisälsivät enemmän ennakkointitietoa kuin edellisessä OPE-projektissa. Opettajat olivat työelämäjaksonsa aikana pohtineet oman alansa tulevaisuuden suuntaa ja esittivät erilaisia ehdotuksia opetussuunnitelmatyöhön tai huomioimiaan koulutustarpeita (kuvio 8).

Ensimmäisten loppuraporttien ennakkointitietoa, ja muita opettajien työelämäkokemuksia on tällä hetkellä luettavissa Opsessorissa ja seuraavat kuusitoista opettajaa ovat osallistuneet valmennuskoulutukseen ja suunnittelevat syksyn 2005 työelämäjaksojaan. Ensimmäisessä vaiheessa toteutettu valmennuskoulutus on osallistunut hyväksi ratkaisuksi; koulutuksen määrää voitaisiin jopa ajatella lisättävän. Ainakin sen sisältöä tulee pohtia ja kehittää edelleen. Samoin työelämäjaksojen aikainen yhteydenpito opettajiin on tärkeää ja sen määrää tulisi mahdollisuuksien mukaan lisätä.

TOP-OPEen kohdistuu erilaisia odotuksia ja toiveita. Tällä hetkellä,

Tulevaisuusnäkökulma

”Työelämäjaksolla sain sen käsityksen, että esim. pienissä kouluissa ja päiväkodeissa saatetaan yhdistää ruokapalveluja ja puhtaanapitotoimintoja. Tämä merkitsee uudentyyppisten työntekijöiden tarvetta.”

”Opetussuunnitelmissa voitaisiin jatkossa huomioida se, että perinteisen puhelinasentajan työhön kuuluu nykyään yhä enemmän tietokoneasentajan ammattiin kuuluvia osia.”

”Excel-koulutusta räätälöidysti; tähän voisi panostaa enemmän siten, että käytäisiin työpaikalla katsomassa millaisia taulukoita sieltä löytyy ja miten niitä käytetään ja muodostettaisiin kurssin sisältö tämän mukaan.”

Kuio 8. TOP-OPE -projektin tuottamaa ennakkointitietoa.

projektin alkuvaiheessa, ei vielä voida tietää, mitä kaikkea projektin aikana vielä tehdään, kehitetään ja ennakoidaan. Projektia tullaan seuraamaan tutkimuksellisin keinoin ja raportoitmaan puolivuositittain.

”Työ ravintolakeittiössä ei ole glamouria ja kokkisotaa. Oikean kuvan luominen opiskelijoille, heitä alalle innostaen on haaste.”

(opettajan loppuraportti, TOP-OPE -projekti)

Lähteet

Filander, K. & Jokinen, E. 2004. Tekemällä oppimisen kokeita – ammattiopettajat työssäoppimisen kentillä. Toimintatutkimus Opekon kehittämishankkeista. Loppuraportti. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos. Työelämän tutkimuskeskus. Työraportteja 70/2004 Working Papers.

Kolu, M. 2002. Ammatillinen opettaja työelämäjaksolla. Verkostoitumalla työssäoppimiseen laatua ja vaikuttavuutta (VETOLAVA) –projektin raportti. Taloudellinen tiedotustoimisto.

No Doubt Research. 2001. The ”water cooler” as metaphor: getting tacit knowledge flowing. www.nodoubt.co.nz/articles/watercooler_km.pdf

Elmholdt, C. 2003. Metaphors for Learning: cognitive acquisition versus social participation. *Scandinavian Journal of Educational Research* 47 (2), 115-131.

Metsä-Tokila, T., Tulkki, P. & Sahonen, P. 1999. Oppilaitoskeskeisyydestä työelämäpaineeseen ammatilliseen koulutukseen. *ESR-julkaisut* 48. Helsinki: Työministeriö.

Saikkonen, S., Mäkelä, K. & Komu, T. 2003. Päijät-Hämeen työelämän kehitys ja koulutus-tarve-ennuste 2010. Etelä-Suomen lääninhallituksen julkaisuja 76.

Suvinen, N. & Saarinen, A. 2004. Hämeen ammatillisen ja korkea-asteen koulutuksen ja osaamisen kehittämisstrategia-projektin loppuraportti. Etelä-Suomen lääninhallituksen julkaisuja 82.

Toivonen, M. & Nieminen, J. (toim.) 2002. Alueellisen ennakkoinnin käytännön opas. Uudenmaan TE - keskus. http://www.ennakointi.fi/Adobe/Ennakoit-opas_luonnos1712.pdf

Turtiainen, J. 1999. Ennakointi – käsitteellistä analyysiä. *Futura* 2/99, 25-31.

Vakkilainen-Pulkkinen, L. 2002. Opettajien työelämäjaksot. VIRE-projektin loppuraportti. Espoon terveys- ja sosiaalialan oppilaitos. <http://www.etso.eskk.fi/projektit/vireloppuraportti.PDF>

Vihiniemi, M. 2003. Avainasemassa osaaminen. Metall-, rakennus- ja sähköalojen osaamistarpeiden ennakkointiyhteistyö oppilaitoksissa. Turun ammatillinen aikuiskoulutuskeskus. http://www.tuakk.fi/chapter_images/342_avainasemassa_osaaminen_loppuraportti.pdf

Virtanen, A., Tynjälä, P. & Valkonen, S. 2005. Työssäoppiminen opiskelijoiden arvioimana Helsingin kaupungin ammatillisissa oppilaitoksissa. Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja A1:2005.

